

Verejná konzultácia – Používanie jazykov v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach EÚ

Verejná konzultácia - 23/07/2018

Verejná konzultácia – Používanie jazykov v inštitúciách, orgánoch, úradoch a agentúrach EÚ [1]

Kontext

Jazyk je základnou zložkou spôsobu našej komunikácie. Európska únia – s 28 členskými štátmi, 24 úradnými jazykmi a viac než 500 miliónmi občanov – sa zaväzuje rešpektovať a chrániť jazykovú rozmanitosť ako súčasť nášho kultúrneho dedičstva. Tento záväzok je osobitne zakotvený v zmluvách EÚ [2] a v Charte základných práv EÚ [3] .

Jazyky, ktoré používajú inštitúcie EÚ v komunikácii s verejnosťou, majú preto veľký význam. V tejto oblasti boli vytvorené niektoré osobitné jazykové práva. Občania EÚ môžu písať do ktorejkoľvek z inštitúcií EÚ v úradnom jazyku, ktorý si zvolia, a majú právo dostať odpoveď v tom istom jazyku [4] . Všetky právne predpisy EÚ musia byť uverejnené vo všetkých úradných jazykoch tak, aby verejnosť mohla lepšie porozumieť právnym predpisom, ktorými sa riadi. Okrem týchto konkrétnych prípadov inštitúcie EÚ majú určitú právomoc rozhodnúť o tom, ktoré jazyky použijú v určitých situáciách. Spôsob vykonávania tejto právomoci je otázkou dobrej správy.

Počet úradných jazykov sa zvýšil zo štyroch v roku 1958 na súčasných 24. Pre verejnú správu EÚ to predstavuje mnohé výzvy. Zvýšené náklady na preklady, pomalšie rozhodovanie a nezrovnalosti medzi jazykovými verziami patria k najčastejšie uvádzaným praktickým ťažkostiam, ktoré z toho vyplývajú. Tvrdí sa, že jazyková rozmanitosť a rovnosť jazykov by nemali byť absolútne a je potrebné prihliadať na administratívnu efektívnosť a rozpočtové obmedzenia.

Keďže mnohí občania EÚ hovoria len jedným úradným jazykom (alebo obmedzeným počtom úradných jazykov) [5] , obmedzenia súvisiace s používaním úradných jazykov znižujú schopnosť občanov komunikovať s inštitúciami EÚ. Potrebné je zabezpečiť, aby všetky obmedzenia v súvislosti s používaním jazykov boli primerané a spravodlivé. Inštitúcie a orgány EÚ by mali napríklad dôkladne posúdiť situácie, v ktorých je prijateľné komunikovať alebo vybavovať podnikateľské záležitosti len v jednom úradnom jazyku alebo v malom počte úradných jazykov.

Ombudsmanka v posledných rokoch vyšetrovala jazykové politiky niektorých jednotlivých inštitúcií EÚ. Okrem iného dospela k záveru, že inštitúcie EÚ môžu legitímne obmedziť používanie jazykov v internej komunikácii a dokumentoch [6] . Ďalej dospela k záveru, že jazykové obmedzenia možno legitímne uplatňovať v administratívnych postupoch s

externými zainteresovanými stranami, napríklad vo verejných obstarávaníach a výzvach na predkladanie návrhov, keď EÚ spolupracuje s obmedzenou skupinou zainteresovaných strán. Ombudsmanka však pripomína, že medzi inštitúciami panuje značný nesúlad: v súčasnosti sa jazykové obmedzenia a ich pravidlá, ak existujú, líšia medzi jednotlivými inštitúciami EÚ. Keďže jasné pravidlá pre používanie obmedzených jazykových režimov a ich riadne zdôvodnenie chýbajú, nie je prekvapením, že verejnosť môže byť zmätená.

Konkrétna oblasť záujmu sa týka používania jazykov na webových sídlach inštitúcií, ktoré patria k prvým zdrojom informácií pre ľudí, ktorí sa zaujímajú o politiky a programy EÚ. Zdá sa, že každá inštitúcia EÚ prijíma vlastné rozhodnutie o tom, či sa ich stránky na webovom sídle EÚ budú prekladať (a ak áno, ktoré časti a do ktorých jazykov). Ak stránky na webovom sídle nie sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch, prístup k informáciám môže byť pre značnú časť verejnosti zložitý alebo nemožný.

Ďalšia oblasť záujmu sa týka verejných konzultácií zameraných na získanie názorov verejnosti na nové politiky a možné legislatívne návrhy. Jazykové obmedzenia v týchto verejných konzultáciách pravdepodobne výrazne obmedzujú možnosti bežných občanov prispieť ku konzultáciám.

Výzva na predloženie pripomienok

Ombudsmanka by chcela podporiť diskusiu o tom, aký najlepší spôsob komunikácie s verejnosťou môžu inštitúcie EÚ používať tak, aby zohľadňoval prijateľnú rovnováhu na jednej strane medzi potrebou rešpektovať a podporovať jazykovú rozmanitosť a potrebou dodržiavať administratívne a rozpočtové obmedzenia na druhej strane.

Pri príležitosti začatia tejto diskusie ombudsmanka vyzýva verejnosť, aby odpovedala na tieto otázky:

I. Pravidlá a postupy týkajúce sa jazykových obmedzení

1. Spôsob, akým jednotlivé úseky správy EÚ pripravujú informácie dostupné v rôznych úradných jazykoch EÚ, je nedostatočne transparentný (a chýbajú aj niektoré formálne pravidlá). Patria k tomu napríklad aj kritériá používané pri rozhodovaní o tom, ktorý(-é) jazyk(-y) používať v určitých súvislostiach. Ako sa dajú riešiť tieto nedostatky? Aké ďalšie kritériá, ak vôbec, by mali platiť?

2. Mala by každá inštitúcia EÚ mať jazykovú politiku a ak áno, čo by malo byť zahrnuté v jazykovej politike? Mali by takéto jazykové politiky byť uverejnené na webových sídlach inštitúcií? Aká podrobná by takáto politika mala byť, čo sa týka konkrétnych prípadov, v ktorých výber jazyka, resp. jazykov je obmedzený?

3. Mala by každá inštitúcia mať politiku týkajúcu sa okolností, za ktorých môže poskytovať

preklady informácií alebo dokumentov na požiadanie? Ak áno, ako môže byť koncipovaná takáto politika s cieľom zabrániť neúmerným nákladom?

II. Webové sídla EÚ

4. Aké všeobecné zásady týkajúce sa jazykov by sa mali uplatňovať na webové stránky inštitúcií EÚ? Ktoré časti webových stránok EÚ konkrétne by podľa vás mali byť dostupné vo všetkých alebo mnohých jazykoch EÚ?

5. Bolo by užitočné, aby zhrnutia dôležitých záležitostí boli uverejnené vo všetkých alebo mnohých úradných jazykoch?

6. Je za určitých okolností prijateľné poskytovať materiály skôr v malom počte jazykov než vo všetkých úradných jazykoch? Ak áno, aké kritériá by sa mali použiť na určenie, ako sa tieto jazyky budú vyberať (napríklad počet obyvateľov, ktorí hovoria daným jazykom, úroveň jazykovej rozmanitosti v rámci obyvateľstva...)?

III. Verejné konzultácie

7. V apríli 2017 Európska komisia prijala nové interné pravidlá, podľa ktorých sa vyžaduje, aby sa doklady týkajúce sa verejných konzultácií v súvislosti s „prioritnými iniciatívami“ v ročnom pracovnom programe Komisie uverejňovali vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Všetky ostatné verejné konzultácie musia byť k dispozícii minimálne v angličtine, francúzštine a nemčine. Verejné konzultácie „širokého verejného záujmu“ by mali byť dostupné v ďalších jazykoch. Okrem toho „do všetkých úradných jazykov EÚ musia byť preložené webové stránky vyhradené na účely konzultácií alebo zhrnutie konzultácií“.

Prispieva táto politika podľa vás k nastoleniu náležitej rovnováhy medzi potrebou rešpektovať a podporovať jazykovú rozmanitosť a potrebou dodržiavať administratívne a rozpočtové obmedzenia na druhej strane? Je to taký typ politiky, ktorý by opodstatnene mohli prijať ostatné inštitúcie EÚ?

IV. Iné

8. Jediné osobitné právne predpisy týkajúce sa používania jazyka v správe EÚ sú z roku 1958 [7], keď existovalo šesť členských štátov a štyri úradné jazyky. Myslíte si, že v súčasnej situácii by mohli byť užitočné nové právne predpisy? Alebo si myslíte, že otázky súvisiace s používaním jazykov je lepšie riešiť mimo podrobného právneho rámca?

9. Každé zvýšenie objemu informácií a dokumentov uverejnených vo všetkých jazykoch EÚ si bude vyžadovať dodatočné náklady na preklady. Akým spôsobom sa podľa vás dajú tieto dodatočné náklady pokryť? Z iných položiek v rozpočte EÚ? Vyčlenením ďalších finančných prostriedkov od jednotlivých členských štátov, ktorých sa to týka? Nejakým iným spôsobom?

10. V akej miere možno využívať technológie na preklad medzi rôznymi jazykmi EÚ? Keďže „strojové“ preklady nemusia byť vždy úplne presné, je toto prijateľná cena za to, že dokumenty budú preložené rýchlejšie a úspornejšie, ako by tomu bolo v opačnom prípade? Ako predkladať príspevky

Konečný termín na predloženie pripomienok je stanovený na **30. septembra 2018**.

Prispievatelia by mali použiť on-line formulár. Ak to nie je možné, príspevky môžu byť zaslané e-mailom cez kontaktný formulár alebo poštou na adresu:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F - 67001
Strasbourg Cedex, France

Na začiatku vášho príspevku jasne uveďte „jazyková konzultácia – SI/98/2018/TE“.

Príspevky možno predložiť v ktoromkoľvek z 24 úradných jazykov EÚ.

Ombudsmanka plánuje príspevky sprístupniť na svojej webovej stránke. Fyzické osoby, ktoré sa domnievajú, že v súlade s nariadením č. 45/2001 o ochrane osobných údajov [8] by ich meno nemalo byť zverejnené, by o tom mali informovať ombudsmanku.

Ak potrebujete ďalšie informácie, kontaktujte Tanju Ehnertovú, pracovníčku, ktorá sa rieši veci na úrade ombudsmana (tel.: +32 2 284 67 68).

[1] Ďalej len „inštitúcie EÚ“.

[2] Článok 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii

[3] Články 21 a 22 Charty základných práv EÚ

[4] Články 20 ods. 2 a 24 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 41 ods. 4 Charty základných práv EÚ

[5] Prehľad zručností občanov EÚ v oblasti cudzích jazykov, pozri Európsky parlament, *European Strategy for Multilingualism: benefits and costs* (Európska stratégia pre viacjazyčnosť: prínosy a náklady) (2016), s. 8. K dispozícii na:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Článok 6 nariadenia 1/1958 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve, Ú. v. ES 1958 017, s. 385 (nariadenie 1/1958).

[7] Nariadenie 1/1958

[8] Nariadenie (ES) 45/2001 Európskeho parlamentu a Rady z 18. decembra 2000 o ochrane

jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov, Ú. v. ES 2001 L 8, s. 1. Pozri tiež: <http://www.ombudsman.europa.eu/sk/resources/dataprotection/home.faces> .